

Metodické doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k uveřejňování smluv v registru smluv pro školy a školská zařízení zřízená Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a pro mateřské, základní a střední školy, které jsou příspěvkovými organizacemi nebo školskými právníckými osobami územně samosprávných celků

Úvod

Dne 1. července 2016 nabyl účinnosti zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ovšem s výjimkou následku neuveřejnění smlouvy, kdy smlouva nenabyde účinnosti dříve než okamžikem uveřejnění, a pokud smlouva nebude uveřejněna do tří měsíců ode dne, kdy byla uzavřena, bude ze zákona zrušena od počátku. Právní úprava týkající se uvedených následků neuveřejnění smlouvy vstoupí v účinnost až dne 1. července 2017.

V souvislosti s novou právní úpravou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“) poskytuje Metodické doporučení ředitelům škol, školských zařízení, mateřských, základních a středních škol (dále jen „doporučení“), a to z důvodu zajištění plnění povinností uvedených v zákoně o registru smluv, resp. snazší aplikaci tohoto zákona v praxi zařízení a škol. Doporučení bylo zpracováno na základě textu zákona o registru smluv, k němuž absentuje podrobná důvodová zpráva a odborná literatura. Nelze tudíž vyloučit možný odchylný soudní výklad zákona o registru smluv.

Doporučení blíže vysvětluje postup při uveřejňování smluv, kdy jednou ze smluvních stran je dle § 2 odst. 1 písm. c) zákona o registru smluv státní příspěvková organizace. **Zákon se vztahuje na školy a školská zařízení zřízená ministerstvem (dále jen „škola nebo zařízení“) podle § 169 odst. 2 až 4 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, neboť jsou státními příspěvkovými organizacemi.**

Uveřejňovat smlouvy je také povinna škola, která je dle § 2 odst. 1 písm. h) zákona o registru smluv příspěvkovou organizací územního samosprávného celku nebo školská právnícká osoba dle § 2 odst. 1 písm. n) zákona o registru smluv, která je zřízena jedním nebo více územními samosprávními celky a zároveň je dle § 3 odst. 2 písm. l) tato škola zřízena obcí, která vykonává rozšířenou působnost, příspěvkovou organizací touto obcí zřízenou nebo právníckou osobou, v níž má taková obec sama nebo s jinými takovými obcemi většinovou účast. Obcí, která vykonává rozšířenou působnost, je obec, jež je uvedena v příloze č. 2 zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění zákona č. 387/2004 Sb. (tzv. trojková obec). **Zákon se tedy vztahuje na školy, které jsou příspěvkovými organizacemi tzv. trojkových obcí a na školy, které jsou školskými právníckými osobami zřízenými tzv. trojkovými obcemi (dále jen „škola“).**

I. Obecně o uveřejňování smluv

1. Potřeba uveřejňování smluv

Idea uveřejňování smluv spočívá v tom, že vydávání prostředků ze státního rozpočtu a veřejných rozpočtů a hospodaření se státním majetkem, resp. s majetkem obcí a krajů, je v zásadě věcí veřejnou, a proto podléhá veřejné kontrole ze strany občanské společnosti. Uveřejňování smluv lze považovat za jeden z účinných nástrojů boje s korupcí, ve své podstatě tudíž naplňuje Vládní koncepci boje s korupcí na léta 2015 až 2017.

Uveřejňování smluv je bezpochyby jedním z moderních aspektů demokratického zřízení státu a projevem transparentnosti veřejné správy a dosud bylo prováděno pouze na základě dobrovolnosti s výjimkou některých smluv, o nichž to stanovil zákon¹. S účinností zákona o registru smluv, tj. ode dne 1. července 2016, se již jedná o zákonnou povinnost, která se však nevztahuje na veškeré smlouvy (o tom viz dále).

2. Vymezení pojmu smlouva

V prvé řadě je třeba vymezit samotný pojem smlouva. Smlouvou se rozumí jakékoli vícestranné právní jednání, kterým strany projevují svou vůli zříditi mezi sebou závazek a řídit se jeho obsahem, přičemž takové jednání se posuzuje podle svého obsahu nikoli podle označení. Aby mohla být smlouva uzavřena, musí jedna ze stran učinit písemnou nabídku a druhá strana ji písemně akceptovat. Povinně se uveřejňuje soukromoprávní smlouva, jakož i smlouva o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci. Soukromoprávní smlouvou se pro účely tohoto doporučení rozumí smlouva, která není veřejnoprávní smlouvou podle části páté zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o registru smluv vychází pouze z pojmového vymezení smlouvy podle občanského zákoníku a neupravuje tak výslovně otázku zveřejnění tzv. rámcové smlouvy a tzv. dílčích smluv uzavíraných na základě rámcové smlouvy. V daném případě je třeba dojít k závěru, že uveřejnit je třeba jak rámcovou smlouvu, jenž naplňuje zákonné podmínky pro uveřejnění, tak také každou dílčí smlouvu, uzavřenou na základě takové rámcové smlouvy.

II. Postup při uveřejňování smluv

1. Povinnost uveřejnění smlouvy

Každá soukromoprávní smlouva, jejíž jednou ze smluvních stran je škola nebo zařízení, se uveřejňuje v registru smluv, který je veden Ministerstvem vnitra jakožto správcem registru

¹ Viz např. zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění zákona 87/2015 Sb., nebo zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.

smluv v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup a je součástí portálu veřejné správy dostupného na internetových stránkách <http://portal.gov.cz>.

1.1. Metadata

Smlouva, která se má uveřejnit podle zákona o registru smluv, se uveřejňuje včetně všech příloh a dodatků a spolu s uvedením tzv. metadat, to jest podstatných informací o smlouvě, a to

- a) identifikace smluvních stran (název/jméno a příjmení další smluvní strany, identifikační číslo osoby další smluvní strany, adresa sídla/obce trvalého pobytu další smluvní strany),
- b) předmětu smlouvy,
- c) ceny, a pokud ji smlouva neobsahuje, hodnotu předmětu smlouvy, lze-li ji určit, a
- d) data uzavření smlouvy.

Je tomu tak z důvodu usnadnění vyhledávání v registru smluv, metadaty proto jsou identifikace smluvních stran (typicky název/jméno a příjmení další smluvní strany, přidělené identifikační číslo), předmět smlouvy (to, čeho se právní jednání týká, tzn. koupě, nájem, dar, příkaz atd.), cena, a pokud ji smlouva neobsahuje, hodnotu předmětu smlouvy, lze-li ji určit, a konečně datum, kdy byla smlouva uzavřena. Smlouva, jež je uzavírána v písemné podobě, je uzavřena okamžikem, kdy poslední ze smluvních stran podepíše vyhotovení smlouvy a tím akceptuje návrh (nabídku, objednávku) na její uzavření.

Z uveřejnění prostřednictvím registru smluv lze dle § 5 odst. 6 zákona o registru smluv vyloučit metadata týkající se identifikace smluvních stran a ceny, a pokud ji smlouva neobsahuje, hodnoty předmětu smlouvy, lze-li ji určit, jsou-li tato metadata obchodním tajemstvím smluvní strany, která je veřejnou výzkumnou institucí nebo veřejnou vysokou školou, státním podnikem nebo národním podnikem, zdravotní pojišťovnou nebo právníkou osobou, v níž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné právní osoby, a to také tehdy, pokud by obchodním tajemstvím bylo až více takto uveřejněných informací zároveň.

1.2. Uzavření smlouvy

Smlouva podléhající povinnosti uveřejnění v registru smluv musí být uzavřena **písemně**. Požadavek písemné smlouvy stanovuje zákon o registru smluv. Nadto však školy nebo zařízení jako státní příspěvková organizace musí dodržovat povinnosti při hospodaření s peněžními prostředky vyplývající z § 53 an. zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a postup při uzavírání smluv musí být v souladu se zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, zejména s § 12 a § 17, které stanovují, že je-li majetek nabýván smlouvou nebo je-li s majetkem nakládáno na základě smlouvy, musí být smlouva písemná a s projevy vůle na jedné písemnosti i v případě, že to právní předpisy nevyžadují, pokud použití písemné formy, popřípadě projevy vůle na jedné písemnosti, nevylučuje zákon anebo povaha právního jednání, popřípadě okolnosti, za kterých k němu dochází. Obdobně i příspěvková organizace územního

samosprávného celku musí při hospodaření se svěřeným majetkem zřizovatele dodržovat další povinnosti při uzavírání smluv podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, zejména podle § 27, § 34, § 35, § 36 a § 37, které stanovují, v jakých případech je nutný předchozí písemný souhlas zřizovatele a další povinnosti při nabývání majetku nebo při nakládáním s ním. Zákon č. 250/2000 Sb. sice nestanovuje povinnost písemné smlouvy, ale tato povinnost plyne ze zákona o registru smluv.

Smlouva, která má být dle zákona o registru smluv uveřejněna v registru smluv a nebyla sjednána písemně, je absolutně neplatná. Podle § 561 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, k platnosti právního jednání učiněného v písemné formě se vyžaduje podpis jednajícího, při právním jednání činěným elektronickými prostředky písemnost lze elektronicky podepsat². Občanský zákoník bez dalšího nevyžaduje tzv. uznávaný elektronický podpis, přesto lze více než doporučit jeho užívání v případě uzavírání smluv v elektronické podobě, a to z důvodu předcházení důkazní nouze v případě sporu.

Není-li smlouva uzavřena písemně s projevy vůle na jedné listině, je nezbytné uveřejnit jak samostatnou písemnou ofertu (nabídku, objednávku), tak i její písemnou akceptaci. Je však nezbytné upozornit, že nelze přijmout a uhradit plnění, pokud nebyla písemná objednávka školy nebo zařízení písemně potvrzena druhou smluvní stranou. Takové plnění by totiž podle zákona o registru smluv bylo plněním bez právního důvodu. Za písemnou formu smlouvy se připouští (je-li to podle okolností běžné, například v případě nákupu prostřednictvím tzv. e-shopu) e-mailová komunikace, obsahuje-li všechny nezbytné náležitosti smlouvy a je-li řádně elektronicky podepsaná k tomu příslušnými osobami obou smluvních stran (zde platí, co bylo k elektronickému podpisu uvedeno v předchozím odstavci). V takovém případě by ona e-mailová komunikace představovala smlouvu, která se zveřejňuje v registru smluv.

2. Zákonné výjimky z povinnosti uveřejnění smluv nebo jejich částí

Prostřednictvím registru smluv se neuveřejňují informace, které nelze poskytnout při postupu podle právních předpisů upravujících svobodný přístup k informacím. Tímto právním předpisem je zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. **Nelze tedy mimo jiné uveřejnit informace,**

- které jsou předmětem průmyslového vlastnictví (§ 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb.),
- je-li požadovaná informace v souladu s právními předpisy označena za utajovanou informaci, k níž žadatel nemá oprávněný přístup (§ 7 zákona č. 106/1999 Sb.),
- týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje, pokud by zveřejnění nebylo v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu (§ 8a zákona č. 106/1999 Sb.),

² Používání elektronického podpisu upravuje zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů. Vláda předložila Poslanecké sněmovně dne 31. 3. 2016 návrh zákona o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce (sněmovní tisk č. 763), který má nahradit zákon č. 227/2000 Sb., a také návrh zákona kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 764). Dne 24. 8. 2016 byly oba sněmovní tisky schváleny Senátem.

- která je obchodním tajemstvím (§ 9 zákona č. 106/1999 Sb.),
- pokud by tím byla porušena ochrana práv třetích osob k předmětu práva autorského nebo práv souvisejících s právem autorským (§ 11 zákona č. 106/1999 Sb.),
- která je předmětem ochrany práva autorského, je-li v držení provozovatelů rozhlasového nebo televizního vysílání, kteří toto vysílání provozují na základě zvláštních právních předpisů, škol a školských zařízení, které jsou součástí vzdělávací soustavy podle školského zákona a podle zákona o vysokých školách, Akademie věd České republiky a dalších veřejných institucí, které jsou příjemci nebo spolupříjemci podpory výzkumu a vývoje z veřejných prostředků podle zákona o podpoře výzkumu a vývoje, nebo kulturních institucí hospodařících s veřejnými prostředky, jako jsou divadla, orchestry a další umělecké soubory, s výjimkou knihoven poskytujících veřejné knihovnické a informační služby podle knihovního zákona a muzeí a galerií poskytujících standardizované veřejné služby (§ 11 zákona č. 106/1999 Sb.).

Ve smyslu § 8b odst. 1 a 3 zákona č. 106/1999 Sb. o příjemci veřejných prostředků se osobní údaje poskytují pouze v rozsahu „*jméno, příjmení, rok narození, obec, kde má příjemce trvalý pobyt, výše, účel a podmínky poskytnutých veřejných prostředků.*“ Proto se u smluv, kde by jinak byla dána překážka uveřejnění spočívající v ochraně osobnosti a osobních údajů, uveřejní údaje v rozsahu § 8b zákona č. 106/1999 Sb.

Podle § 9 zákona č. 106/1999 Sb. pokud je požadovaná informace obchodním tajemstvím, povinný subjekt ji neposkytne, avšak při poskytování informace, která se týká používání veřejných prostředků, se nepovažuje poskytnutí informace o rozsahu a příjemci těchto prostředků za porušení obchodního tajemství. Podle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu samotná informace o ceně nevypovídá o způsobu hospodaření, je tedy navíc nutné společně s ní vždy poskytnout informaci o předmětu plnění, za něž se cena poskytuje. Podle § 504 občanského zákoníku obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení. V důvodové zprávě se k § 504 občanského zákoníku uvádí: „... *obchodní tajemství tvoří určité skutečnosti, pokud jsou splněny kumulativně stanovené podmínky. Nezdůrazňuje se povaha těchto skutečností (obchodní, výrobní, technická apod.), protože to dostatečně kryje samotný výraz „skutečnosti“ a o jaké skutečnosti in concreto jde a jaká je jejich povaha, je otázka skutkového zjištění - podstatná je jejich souvislost s obchodním závodem. Nezdůrazňuje se ani, že hodnota těchto skutečností musí být materiální nebo imateriální, aktuální či alespoň potenciální, jak tomu je v současné úpravě, protože to vše dostatečně kryje stanovení podmínky, že musí jít o skutečnosti konkurenčně ocenitelné. Znaky, na něž se existence obchodního tajemství váže, jsou i nadále kumulativní - zánikem kteréhokoli z nich zaniká i obchodní tajemství.*“. Aby určitá skutečnost spadala pod rozsah ochrany obchodního tajemství, nestačí ji takto označit, ale musí splňovat definiční znaky obchodního tajemství vymezené v zákoně.

Dále se neuveřejňují

- a) smlouva vzniklá v rámci právního jednání s fyzickou osobou, která jedná mimo rámec své podnikatelské činnosti;

- s výjimkou převodu vlastnického práva zřizovatele školy nebo zařízení k hmotné nemovité věci, je-li převod vlastnického práva učiněný **státní příspěvkovou organizací** možný na základě zřizovací listiny. Dle § 55 zákona č. 219/2000 Sb. státní příspěvkové organizace nemají vlastní majetek, majetek nabývají pro stát a hospodaří s ním v souladu s tímto zákonem, ale jednají vlastním jménem v právních vztazích týkajících se majetku. Podle § 55 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb. státní příspěvkové organizace k právnímu jednání potřebují povolení výjimky, poskytnutí schválení nebo předchozí souhlas v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem. Uveřejnit je třeba smlouvu, jíž se převádí vlastnické právo zřizovatele státní příspěvkové organizace k hmotné nemovité věci, umožňuje-li to zřizovací listina, ačkoli je uzavírána s fyzickou osobou, pokud se neuplatní některá z dalších zákonných výjimek z uveřejňování. Jestliže fyzická osoba převádí své vlastnické právo k hmotné nemovité věci na stát a státní příspěvková organizace není omezena pro zřizovatele pořizovat hmotné nemovité věci, a to podle zákona a zřizovací listiny, pak tuto smlouvu obecně není třeba uveřejňovat,
- s výjimkou převodu vlastnického práva zřizovatele školy, kterým je tzv. trojková obec nebo kraj, k hmotné nemovité věci, je-li převod vlastnického práva učiněný školou jako **příspěvkovou organizací** možný na základě zřizovací listiny. Dle § 27 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, škola zřízená územním samosprávným celkem jako příspěvková organizace hospodaří se svěřeným majetkem v rozsahu stanoveném zřizovací listinou, tedy samotné škole neschází vlastnické právo k hmotné nemovité věci a s majetkem jenom hospodaří. Pro nakládání s majetkem zřizovatele je důležité, co je stanoveno ve zřizovací listině. Uveřejnit je nicméně třeba smlouvu, jíž se převádí vlastnické právo zřizovatele školy k hmotné nemovité věci, umožňuje-li to zřizovací listina, ačkoli je uzavírána s fyzickou osobou, pokud se neuplatní některá z dalších zákonných výjimek z uveřejňování. V praxi však bude docházet sporadicky k situaci, při které by škola jako příspěvková organizace územně samosprávného celku měla dovoleno na základě zřizovací listiny prodávat hmotnou nemovitou věc vlastněnou zřizovatelem. Jestliže fyzická osoba převádí své vlastnické právo k hmotné nemovité věci na zřizovatele školy a škola je oprávněná pro zřizovatele pořizovat hmotné nemovité věci podle zřizovací listiny, pak tuto smlouvu obecně není třeba uveřejňovat,
- s výjimkou převodu vlastnického práva **školské právnické osoby**, která hmotnou nemovitou věc sama vlastní. Nejedná se tedy o hmotnou nemovitou věc vlastněnou zřizovatelem, která byla školské právnické osobě poskytnuta pouze k užívání (vypůjčení nebo nájem). Uveřejnit je třeba smlouvu, jíž se převádí vlastnické právo školské právnické osoby k hmotné nemovité věci (která je ve vlastnictví školské právnické osoby, nikoliv zřizovatele), ačkoli je uzavírána s fyzickou osobou, pokud se neuplatní některá z dalších zákonných výjimek z uveřejňování. Jestliže fyzická osoba převádí své vlastnické právo k hmotné nemovité věci do vlastnictví školské právnické osoby, pak tuto smlouvu obecně není třeba uveřejňovat.

Podle § 498 odst. 1 občanského zákoníku nemovité věci jsou pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením, jakož i věcná práva k nim, a práva, která za nemovité věci prohlásí zákon, přičemž stanoví-li jiný právní předpis, že určitá věc není součástí pozemku, a nelze-li takovou věc přenést z místa na místo bez porušení její podstaty, je i tato věc nemovitá. Podmínkou pro naplnění této výjimky tedy je, aby druhá smluvní strana byla

fyzickou osobou a zároveň, aby jednala mimo rámec své podnikatelské činnosti. Typicky se bude jednat o pracovní smlouvu a dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr ve smyslu zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. Ačkoli v případě smluv, kterými se převádí vlastnické právo k hmotné nemovité věci, dochází k následnému zveřejnění osobních údajů fyzické osoby v katastru nemovitostí, je nezbytné v případě zveřejnění smlouvy v registru smluv osobní údaje fyzické osoby anonymizovat, neboť zveřejnění v registru smluv bude předcházet zveřejnění v katastru nemovitostí,

- b) technická předloha, návod, výkres, projektová dokumentace, model, způsob výpočtu jednotkových cen, vzor a výpočet, (vč. veškerých dokumentů, které obsahově odpovídají uvedeným pojmům),
- c) smlouva, která se týká činnosti zpravodajských služeb a Generální inspekce bezpečnostních sborů nebo činnosti orgánů činných v trestním řízení při předcházení trestné činnosti, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti nebo stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti nebo obrany České republiky,
- d) smlouva, jejíž plnění je prováděno převážně mimo území České republiky,
- e) smlouva uzavřená adhezním způsobem, jejíž smluvní stranou je veřejná výzkumná instituce nebo veřejná vysoká škola, státní podnik nebo národní podnik, zdravotní pojišťovna nebo právnická osoba, v níž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinovou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné právnické osoby, s výjimkou smlouvy uzavřené na základě zadávacího řízení podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dnem 1. 10. 2016 nabyde účinnosti zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek). Pro úplnost je třeba osvětlit pojem smlouvy uzavírané adhezním způsobem, kdy podle § 1798 občanského zákoníku se za smlouvu uzavřenou adhezním způsobem považuje taková smlouva, k jejímuž uzavření se slabší stranou byl použit smluvní formulář užívaný v obchodním styku nebo jiný podobný prostředek, nebo smlouva, jejíž základní podmínky byly určeny jednou ze smluvních stran nebo podle jejich pokynů, aniž slabší smluvní strana měla skutečnou příležitost je ovlivnit,
- f) smlouva, objednávka a faktura, které se týkají činnosti orgánů, jejich členů a organizačních složek státu uvedených v § 8 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a činnosti správců jejich kapitol,
- g) smlouva uzavřená na komoditní burze, na regulovaném trhu nebo evropském regulovaném trhu, v dražbě nebo v aukci anebo jiným obdobným postupem, s nímž je spojen zvláštní způsob přechodu nebo převodu vlastnického práva,
- h) smlouva, jejíž alespoň jednou smluvní stranou je akciová společnost, jejíž cenné papíry byly přijaty k obchodování na regulovaném trhu nebo evropském regulovaném trhu, jde-li o akciovou společnost, v níž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinovou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné právnické osoby,
- i) smlouva, jestliže výše hodnoty jejího předmětu je 50 000 Kč bez daně z přidané hodnoty nebo nižší. Pojem „hodnota předmětu smlouvy“ je třeba vykládat v tom smyslu, že není

nutné, aby protiplnění bylo v peněžité formě. Výjimka se tedy nevztahuje pouze na smlouvy, jejichž předmětem je peněžité plnění, limit dopadá také na nepeněžitá plnění (darování, bezúplatné užívání, směna, apod.). Naopak je nezbytné uveřejňovat smlouvy, u kterých lze předpokládat, že hodnota jejího předmětu je 50 000 Kč bez daně z přidané hodnoty nebo vyšší, ačkoli na základě takové smlouvy nedojde k peněžitému plnění. Definice hodnoty je stanovena v ustanovení § 492 občanského zákoníku, podle kterého platí, že hodnota věci, lze-li ji vyjádřit v penězích, je její cena. Cena věci se určí jako cena obvyklá, ledaže je něco jiného ujednáno nebo stanoveno zákonem. Podle § 2 zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), platí, že majetek a služba se oceňují obvyklou cenou, pokud tento zákon nestanoví jiný způsob oceňování. Obvyklou cenou se pro účely tohoto zákona rozumí cena, která by byla dosažena při prodejích stejného, popřípadě obdobného majetku nebo při poskytování stejné nebo obdobné služby v obvyklém obchodním styku v tuzemsku ke dni ocenění,

- j) smlouva, která je uzavřena s autorem nebo výkonným umělcem v souvislosti s autorským dílem nebo uměleckým výkonem. Aby mohla být naplněna tato výjimka ze zveřejnění celé smlouvy v registru smluv, musí být druhou smluvní stranou sám autor díla nebo výkonný umělec a předmětem smlouvy musí být autorské dílo nebo umělecký výkon tohoto autora nebo výkonného umělce. Tato výjimka se tedy nevztahuje na smlouvy, které jsou uzavírány s jinou osobou, která vykonává majetková práva k předmětu autorského práva,
- k) smlouva o poskytování a úhradě zdravotních služeb hrazených z veřejného zdravotního pojištění a smlouva o úhradě léčivých přípravků obsahujících očkovací látky pro pravidelná očkování podle antigenního složení očkovacích látek stanoveného Ministerstvem zdravotnictví podle zákona o ochraně veřejného zdraví, které jsou uveřejňovány podle zákona o veřejném zdravotním pojištění a
- l) smlouva, jejíž alespoň jednou smluvní stranou je obec, která **nevykonává rozšířenou působnost, příspěvková organizace touto obcí zřízená nebo právnická osoba, v níž má taková obec sama nebo s jinými takovými obcemi většinovou účast. Výjimka se tedy týká smluv, které jsou uzavírány s tzv. jedničkovou a dvojkovou obcí, dále pak například smluv, které jsou uzavírány školami a školskými zařízeními zřizovanými těmito tzv. jedničkovými a dvojkovými obcemi.**

3. Následky neuveřejnění smlouvy

Smlouva, na níž se vztahuje povinnost uveřejnění prostřednictvím registru smluv, uzavřená dne 1. července 2017 a později nenabyde účinnosti dříve než dnem uveřejnění s výjimkou smluv, které byly uzavřeny za účelem odvrácení nebo zmírnění újmy hrozící bezprostředně v souvislosti s mimořádnou událostí ohrožující život, zdraví, majetek nebo životní prostředí. Tyto smlouvy nabývají účinnosti nezávisle na uveřejnění dle ujednání smluvních stran.

Pokud nebude smlouva, která nabývá účinnosti nejdříve dnem uveřejnění, uveřejněna prostřednictvím registru smluv ani do tří měsíců ode dne, kdy byla uzavřena, ruší se ze zákona od počátku. Nebude-li smlouva uveřejněna ani ve lhůtě tří měsíců ode dne uzavření a dojde tak

k jejímu zrušení, je možné uzavřít novou smlouvu, ve které smluvní strany vypořádají vzájemné vztahy (například, bylo-li již plněno).

Následek v podobě zrušení smlouvy od počátku nenastane, pokud byla prostřednictvím registru smluv nesprávně uveřejněna pouze část smlouvy nebo byla nesprávně vyloučena z uveřejnění metadata smlouvy z důvodu ochrany obchodního tajemství, bude-li uveřejnění opraveno a byla-li smluvní strana dosud v dobré víře, že uveřejnění je souladné se zákonem o registru smluv. Bude-li zveřejněna pouze část smlouvy, a to v rozporu se zákonem, nebo budou-li nesprávně vyloučena ze zveřejnění metadata smlouvy z důvodu ochrany obchodního tajemství, pak platí, že tato smlouva nabývá účinnosti dnem zveřejnění, byla-li smluvní strana v dobré víře, že je uveřejnění souladné se zákonem, ale nebude-li dosaženo uveřejnění obsahu smlouvy a jejich metadat v souladu se zákonem o registru smluv ve lhůtě 30 dnů ode, kdy se smluvní strana dověděla o tom, že uveřejnění není v souladu se zákonem o registru smluv, nebo ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy jí bylo doručeno rozhodnutí nadřízeného orgánu nebo soudu, na jehož základě má být neuveřejněná část smlouvy nebo dotčená metadata poskytnuta podle právních předpisů upravujících svobodný přístup k informacím, pak se smlouva zruší od počátku. Tento důsledek neplatí pro chyby v psaní a v počtech u metadat smlouvy zveřejňovaných vedle smlouvy, tyto chyby lze opravit kdykoli je smluvní strana zjistí.

Důsledky neuveřejnění nebo chybného uveřejnění se vztahují rovněž ke změnám smluv formou dodatků nebo jinak označených smluvních ujednání.

Dalšími možnými důsledky za neuveřejnění nebo nesprávné uveřejnění smlouvy nebo metadat smlouvy mohou být dle občanského zákoníku vznik odpovědnosti za újmu tím způsobenou druhé smluvní straně nebo třetí osobě, vznik povinnosti vydat bezdůvodné obohacení nebo vznik povinnosti uhradit sankci ze smlouvy. Ujednání smlouvy, která zajišťují plnění ze smlouvy – typicky sankce za porušení smlouvy, jsou považována za oddělitelná ujednání, která zůstávají v platnosti bez ohledu na zrušení smlouvy, pokud zrušení této smlouvy způsobila některá ze smluvních stran.

4. Přejícné ustanovení

U smlouvy, která byla uzavřena přede dnem nabytí účinnosti zákona o registru smluv (do dne 30. 6. 2016) a která byla dohodou smluvních stran doplněna, změněna, nahrazena nebo zrušena po nabytí účinnosti tohoto zákona (ode dne 1. 7. 2016), je nezbytné v registru smluv uveřejnit, jak dohodu smluvních stran uzavřenou po dni nabytí účinnosti zákona o registru smluv (např. dodatek ke smlouvě, dohoda o narovnání apod.), tak i původní smlouvu včetně metadat.

III. Soukromé a církevní školy

Toto doporučení se primárně vztahuje na tzv. „veřejné školy“, jelikož soukromé školy a církevní školy nejsou příspěvkovými organizacemi územně samosprávných celků dle § 2

odst. 1 písm. h) zákona o registru smluv ani školskými právníckými osobami územních samosprávných celků dle § 2 odst. 1 písm. n) zákona o registru smluv.

Soukromé školy jsou financovány ze státního rozpočtu podle zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého soukromá škola uzavře s krajským úřadem veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí dotace. Tato smlouva se uveřejňuje dle § 2 odst. 1 písm. b) zákona o registru smluv. Ačkoliv zákon o registru smluv hovoří o územním samosprávném celku (kraji) a zákon č. 306/1999 Sb., o krajském úřadu, ze smyslu zákona lze vyvodit, že se takové smlouvy budou uveřejňovat, když jde o veřejné prostředky a informace o hospodaření s nimi by šlo získat na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Na soukromé školy, s výjimkou výše uvedené veřejnoprávní smlouvy o poskytnutí dotace, a církevní školy se zákon o registru smluv vztahuje pouze v případě, že uzavřou soukromoprávní smlouvu, jejíž druhou smluvní stranou je některý ze subjektů vyjmenovaných v § 2 odst. 1 zákona o registru smluv. V takové případě je v zájmu obou smluvních stran, aby byla smlouva uveřejněna (především po 1. 7. 2017).

Církevním školám jsou poskytovány finanční prostředky ze státního rozpočtu podle § 160 školského zákona, tedy s nimi není uzavírána veřejnoprávní smlouva jako u soukromých škol, která by se uveřejňovala podle zákona o registru smluv.